

ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(นายอนุทิน ชาญวีรกูล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เพื่อกำหนดให้
กรณีที่มีบรรดาบทบัญญัติที่กำหนดห้ามมิให้ใช้กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ในส่วนที่
บัญญัติถึงการแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในท้องถิ่น
ในเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล ให้บทบัญญัติดังกล่าวเป็นอันสิ้นผลไป (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓)

เหตุผล

โดยที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขต
เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล เป็นบุคคลในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับราษฎรในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย
และนโยบายของรัฐ เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค โดยมี
บทบาทอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม
ถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในการเป็นผู้ประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
การรักษาความสงบเรียบร้อย การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากภัยพิบัติ หรือโรคระบาดร้ายแรง การป้องกัน
และแก้ไขปัญหากรณีต่าง ๆ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นคนกลางในการไกล่เกลี่ยประนีประนอมและจัดการ
ระงับปัญหาความขัดแย้งในท้องที่ และยังมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐ ตัวแทนของราษฎรเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์
ความเดือดร้อนของราษฎรเพื่อนำเสนอต่อส่วนราชการ ซึ่งไม่ได้เป็นการทับซ้อนกับอำนาจหน้าที่
ของหน่วยงานอื่น ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีการบริหารราชการส่วนกลาง
ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยบริหารตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดังนั้น เพื่อให้คงมี
ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในทุกตำบล หมู่บ้าน
ในเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น

.....
.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องถิ่น พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

“บรรดาบทบัญญัติใดที่กำหนดห้ามให้ใช้กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแต่งตั้ง หรือการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน
และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล หรือกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งข้างต้น
ต้องพ้นจากตำแหน่ง หรือสิ้นสุดอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการกำหนดให้ตำแหน่งใดมีอำนาจหน้าที่
อย่างเดียวกับอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านหรือไม่ก็ตาม ให้บทบัญญัติของกฎหมาย
ในส่วนนั้นเป็นอันสิ้นผลไป”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติ
ลักษณะปกครองท้องถิ่น พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

“มาตรา ๓/๑ ความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองท้องถิ่นตามกฎหมายนี้
กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด”

มาตรา ๕ ให้ดำเนินการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในทุกเขตเทศบาลเมือง
ที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งไปแล้วภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖ ภายหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ในระหว่างที่ยังดำเนินการ
เลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในทุกเขตเทศบาลเมืองที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่แล้วเสร็จ
ให้นายอำเภอแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
ในตำบลหรือหมู่บ้านใกล้เคียงเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในเขตเทศบาลเมืองนั้นไปพลางก่อน จนกว่าจะได้
ดำเนินการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในทุกเขตเทศบาลเมืองแล้วเสร็จ

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... ต่อสภาผู้แทนราษฎรและได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๑๐ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สारว้ตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล เป็นบุคคลในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับราษฎรในการปฏิบัติงานตามกฎหมาย และนโยบายของรัฐ เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค โดยมีบทบาทอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในการเป็นผู้ประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การรักษาความสงบเรียบร้อย การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากภัยพิบัติ หรือโรคระบาดร้ายแรง การป้องกัน และแก้ไขปัญหากรณีต่าง ๆ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นคนกลางในการไกล่เกลี่ยประนีประนอมและจัดการระงับปัญหาความขัดแย้งในท้องที่ และยังมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐ ตัวแทนของราษฎรเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ ความเดือดร้อนของราษฎรเพื่อนำเสนอต่อส่วนราชการ ซึ่งไม่ได้เป็นการทับซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานอื่น ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยบริหารตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดังนั้น เพื่อให้คงมีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สारว้ตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในทุกตำบล หมู่บ้าน ในเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดให้บทบัญญัติใดกำหนดห้ามให้ใช้กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแต่งตั้ง หรือการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สारว้ตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลหรือกำหนดให้ตำแหน่งข้างต้นต้องพ้นจากตำแหน่ง หรือสิ้นสุดอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการกำหนดให้ตำแหน่งใดมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับอำนาจหน้าที่ของกำนันกำนันและผู้ใหญ่บ้านหรือไม่ก็ตามให้บทบัญญัติในส่วนส่วนนั้นอันสิ้นผลไป (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดให้ดำเนินการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในทุกเขตเทศบาลเมืองที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พ้นจากตำแหน่งไปแล้วภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๕)

๒.๓ ภายหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ในระหว่างที่ยังดำเนินการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในทุกเขตเทศบาลเมืองที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่แล้วเสร็จ ให้นายอำเภอ แต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สारว้ตรกำนัน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลหรือหมู่บ้านใกล้เคียง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในเขตเทศบาลเมืองนั้นไปพลางก่อน จนกว่าจะได้ดำเนินการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในทุกเขตเทศบาลเมืองแล้วเสร็จ (ร่างมาตรา ๖)